

Hvordan fungerer taxametersystemet?

De danske universitetsuddannelser er hovedsageligt finansieret af offentlige midler. 90 % af universiteternes uddannelsesindtægter gives via et taxametersystem, som tildeler universiteterne midler for at føre de studerende gennem uddannelserne. *Taxametermidlerne* udbetales på baggrund af antal beståede eksamener opgjort i antal studenterårsværk (et studenterårsværk = 60 ECTS-points).

Taxametersystemet er baseret på tre takster. Takst 1 dækker hovedsageligt humaniora og samfundsvidenskab, mens uddannelser inden for natur, teknik og sundhed primært er omfattet af takst 3. Nedenfor er en tabel over taksterne, som de blev fastsat på finansloven 2014.

Taxameter	Takst i kr.
Heltidstakst 1	45.000
Heltidstakst 2	64.900
Heltidstakst 3	94.900

Kilde: forslag til finanslov 2014

Ud over de almindelige taxameter-tilskud får universiteterne bonus for hurtig færdiggørelse. Denne *færdiggørelsesbonus* blev indført i 2009 som incitament til at få de studerende hurtigere igennem uddannelserne. Den tildeles fra en fast pulje, og taksternes størrelse afhænger derfor af den samlede aktivitet i universitetssektoren. Det betyder, at hvis flere studerende kommer hurtigere igennem, vil bonustaksterne blive mindre. På sektorplan bliver færdiggørelsesbonusen altså ikke større ved hurtig færdiggørelse.

Med *fremdriftsreformen* er det politisk besluttet, at næsten en milliard kroner af uddannelsesmidlerne kun udbetales, hvis det senest 2020 lykkes universiteterne at nedsætte studietiden for deres studerende med i snit 4,3 måneder. Bag denne risiko for, at universitetssektoren kan ifalde en ret stor bod, ligger den logik, at fordi akademikere på arbejdsmarkedet gavner den danske produktivitet, skal universiteterne finansiere det produktivitetstab, der vil opstå, hvis

målet om reduceret studietid - og dermed flere akademikere tidligere ud på arbejdsmarkedet - ikke kan realiseres.

Faldende taxameter-tilskud

Af finanslovsforslaget for 2014 fremgår det, at universiteterne i perioden 2008-2013 har oplevet en vækst i de samlede offentlige uddannelsesbevillinger fra godt 5,3 til godt 6,4 mia. kr. Disse tal tager imidlertid ikke højde for, at universiteterne i samme periode har oplevet en endnu mere markant stigning i antallet af studerende. Med taxametersystemet vil en højere studieaktivitet føre til en vækst i de samlede bevillinger til uddannelse, men det er afgørende, om universiteterne reelt får flere eller færre penge til uddannelse pr. studerende; altså om enhedsbevillingerne stiger eller falder.

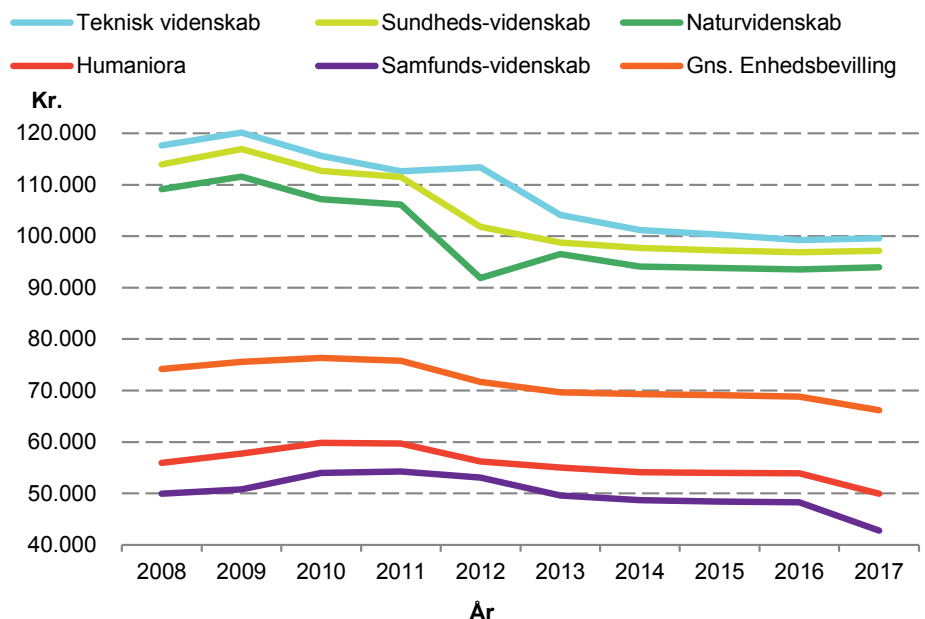
Det kan være vanskeligt at spore en udvikling i taksterne til universitetsuddannelser, ikke mindst på grund af reformer af takst kategorier og takster. Her kan nævnes indførelsen af færdiggørelsesbonusen i 2009 og en taxameterreform i 2007, som for en begrænset periode rettede op på et fald i taxame-

terbevillingerne, hovedsageligt ved at reducere andre universitetsbevillinger.

Som det fremgår af nedenstående graf over udviklingen i enhedsbevillinger pr. studenterårsværk (stÅ), steg den gennemsnitlige enhedsbevilling fra 2008 til 2010. Derefter er den faldet, så den i 2013 udgjorde 69.666 kr. pr. stÅ, og i 2014 forventes den at udgøre 69.319 kr. pr. stÅ, hvilket er lavere end udgangssituationen i 2008.

Grafen viser et forventet fald i enhedsbevillingerne i 2017 for humaniora og samfundsvidenskab, som indtræffer hvis ikke taxameterløftet fra 2007 forlænges yderligere. Bort set fra dette, vil bevillingerne tilsyneladende være stabile efter 2014. Det skal dog nævnes, at grafen viser et 'best case-scenarie', idet en del af bevillingerne kun vil tilfalde universiteterne, hvis de studerendes gennemførelsestid reduceres tilstrækkeligt. Puljen med tilbageholdte midler vil vokse gradvist fra og med 2015, og universitetssektoren kan miste op til én mia. kr. i 2020, hvis ikke målet med fremdriftsreformen nås.

Graf 1. Udviklingen i enhedsbevillinger pr. studenterårsværk (ekskl. administrative effektiviseringer), fordelt på hovedområder:



Kilde: Forslag til finanslov 2014 og egne beregninger